

Debat 2: De Nieuwe Nieuwe Muziek zondag 9 november 2008

Reacties en discussie n.a.v. de concerten en het eerste Debat: hoe nu verder?

Panel: Micha Hamel, Kevin Whitehead, Yannis Kyriakides, Bert Palinckx

Het tweede debat ging over de ontwikkelingen van de nieuwe muziek en hoe deze ontwikkelingen zich op een nieuwe muziek richten.

Als artistiek directeur, gaf Micha Hamel een pas partout aan componist Yannis Kyriakides en festival artistiek directeur van November Music, Bert Palinkx om hun indrukken op het festival als geheel te geven.

Kevin Whitehead was speciale gast en bracht de week met het Metropool Orkest door. Zijn ervaringen zijn op een blog terug te lezen. Kevin, die in de jaren '90 in de Amsterdamse improvisatiemuziek scene zat, gaf aan hoe belangrijk de weg naar cross-cultureel en het mengen van muziekvormen is. Componisten in Nederland schijnen dit beter te kunnen doen dan elders. Dit is ook hoe hij de nieuwe muziek ziet.

Het moet een moeiteloze soort van 'blending' zijn. Zijn grote voorbeeld was het concert van Wu Wei met het Metropool Orkest. WW is woonachtig in Berlijn; een paar jaar terug ontmoette hij Guus Jansen toen ze samen optraden. Wu Wei zei dat hij zo graag met een bigband zou willen spelen.

Die kans deed zich voor tijdens de NMD. Hun samenwerking van toen resulteerde in het concert van vrijdagavond. Dit soort van enthousiasme van musici kan een festival niet ontberen.

Micha Hamel stelde vragen over het huidige commissiesysteem. Hij vergeleek de muziekwereld met de wereld van de architectuur. Architecten zenden een voorstel in en de beste wint. Zou dit ook voor componisten werken?

Hoe denken componisten hierover?

Yannis Kyriakides vindt dit geen slecht idee. Want het dwingt de componist om na te denken over thema's en materialen, meer conceptueler te werk gaan. In feite werkt hij zelf al langer zo. Maar voor anderen kan het moeilijk zijn om deze taal van conceptualisme en subsidies toe te passen. Overigens, het concept moet komen van de componist en niet van de artistiek directeur.

Sommigen vinden dit 'no cure no pay' systeem nogal bezwaarlijk. Micha Hamel stelt voor slechts een paar maten in te zenden, om een indruk te geven van de muziek. Velen vinden dit een prima idee en zouden graag op deze manier werken, binnen bepaalde parameters en met de noodzakelijke financiële ruimte. Het billijkheidsaspect is ook interessant; herdistributie van waarden; je vraagt als artistiek directeur mensen om met verklaring te komen.

Nochtans, de balans kan verschuiven. Het gevaar blijft dat verbaal goede componisten een voordeel hebben.

Micha Hamel is gelukkig met zijn eerste editie NMD. Hij heeft geprobeerd om vrijheden aan de componisten te geven. Rozalie Hirs ontving van Micha de instrumentatie, de lengte en de parameters. Dus het stuk was al behoorlijk gedefinieerd toen de commissie gegeven werd. De orkestbezetting was een vast gegeven. Yannis vond het duidelijk te horen dat het voor sommige componisten een strijd was om voor die bezetting te schrijven.

Micha Hamel werkte samen met Anke Brouwer toen zij met haar idee kwam om een lied te schrijven. Hij gaf haar een aantal bundels met hedendaagse poëzie.

Bert Palinckx vindt zulke parameters niet goed voor nieuwe muziek. Hij gaf een voorbeeld van een componist die een commissie van het Holland Festival ontving om een stuk te schrijven. Maar het was geen carte blanche. Deze componist kon geen nee zeggen tegen deze Holland Festival uitnodiging. Maar was uiteindelijk erg ongelukkig met het creatieve proces. De parameters waren verstikkend. Geen echte artistieke stroom.

Als festival moeten de NMD zich exacter definiëren; MH moet de juiste mensen om zich heen hebben om dit te ontwikkelen. Zoals bijv. in het geval van Richard Rijnvos die dit jaar de belangrijke componist is van November Music. Hij werd gevraagd om meer te participeren dan alleen met zijn muziek. Hij zal zich ook met het publiek bezighouden. Dat is een prioriteit van het festival, niet alleen luisteren, maar ook communiceren met het publiek over het leven, de manier van denken, het componeren.

Evaluatie van de NMD

Kevin Whitehead vond de elektronica in het stuk van Rozalie Hirs mooi ingebed in het orkest en ook met de jazz ritmiek van Jan Vriend toonde het Radio Filharmonisch aan de nieuwe invloeden niet uit weg te gaan.

Sommige componisten vonden de gesprekjes tussen de werken op zaterdagavond erg storend; anderen waren teleurgesteld in de prestaties van het orkest. Er is behoefte aan een website met meer geluidsfragmenten.

Bert Palinckx zei dat premières meestal niet de beste uitvoeringen zijn. Probeer deze stukken elders nog eens gespeeld te krijgen.

Leo Samama ging praten over de geschiedenis van NMD. Het begon ooit als een radiogebeuren, de radioluisteraar was het grootste publiek. De vraag is wat willen we nu? Nieuwe partituren, de recentste muzikale ontwikkelingen voor het voetlicht brengen? Ga rondreizen met de muziek. Voer binnen een seizoen deze stukken een keer of 3, 4 keer uit.

Te vaak worden stukken maar een keer gespeeld. Speel, zoals Oliver Knussen dat deed, twee keer hetzelfde stuk tijdens een concert.

Toelichtingen voorafgaand aan de stukken tijdens de zaterdagavond premières werden door sommigen gewaardeerd, anderen willen de muziek voor zich laten spreken. Het pseudo-humoristische element hinderde, alsof het een schoolsituatie is. Als je toelicht, doe dit dan professioneler. Maar het is wel duidelijk dat je moet proberen de muziek te verklaren door de oren van luisteraars te openen. Het grote publiek wil weten wat er in de muziek gebeurt. Er is een behoefte aan eenvoud in de uitleg over de muziek, niet via interpretatie of theorieën.

Yannis Kyriakides over de NMD

Twee stukken sprongen eruit: Rozalie Hirs met een geraffineerd klankkleurenspeel. Het stuk van Roi Nachson grijpt in op de waarneming. De ruimte waarin het plaatsvond was ook 'gecomponeerd'. Experimentele muziek en onverwachte vormen definiëren tenslotte de eigentijdse muziek. Hij bezoekt veel festivals; vooral ook het randgebeuren buiten orkest en ensembles - de 'late night acts' en andere happenings.

Bert Palinckx vindt dat je minder nieuwe opdrachten moet geven en meer moet kijken naar oudere stukken. Op deze manier kan een coherent programma worden bereikt.

Wordt vervolgd....